

FORMAT PROJECTPLAN

TOELICHTING

Disclaimer

Deze toelichting is bedoeld ter ondersteuning van aanvragers bij het invullen van het [Format Projectplan LEADER Hollandse Plassen](#) en heeft géén juridische status. U kunt er dan ook géén rechten aan ontlenen.

Deze toelichting voorziet niet in alle uitzonderlijke situaties en specifieke vraagstukken die zich bij projecten voor zouden kunnen doen. Voor specifieke inhoudelijke vragen kunt u zich wenden tot de [coördinator](#) van de Lokale Actie Groep. Hier kunt u ook terecht voor uitvoeringstechnische vragen.

1. Aanvrager

1.A Naam aanvrager of penvoerder

De aanvrager is de natuurlijke persoon, rechtspersoon of overheidsinstantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering en het financieel beheer van het hele project. Bij Impactprojecten is het verplicht dat het gaat om een samenwerkingsverband van minimaal twee partijen. Alle partijen vullen het [Format Samenwerkingsovereenkomst](#) in. Een van de partijen in het samenwerkingsverband wordt door de anderen aangewezen als penvoerder. In het Format Samenwerkingsproject is onder punt 2.1 aangegeven wat de rol van de penvoerder inhoudt.

Bij Proeftuinprojecten is een samenwerkingsverband niet verplicht. Hier kan het dus gaan om een enkele partij, de aanvrager, die de subsidieaanvraag indient.

Voor uitleg over het verschil tussen Proeftuinproject en Impactproject zie bij punt 4, Bijdrage aan de LOS.

Omschrijving van het soort organisatie of bedrijf van de aanvrager of penvoerder

Geef een korte beschrijving van uw organisatie of bedrijf, overheid, BV, eenmanszaak, VoF, Maatschap en dergelijke, aantal werknemers en de belangrijkste activiteiten van uw organisatie of bedrijf.

1.B Deelnemers samenwerkingsverband

Zoals bij 1.A aangegeven geldt alleen voor Impactprojecten de verplichting dat er sprake moet zijn van een samenwerkingsverband. Vermeld hier de namen van de overige deelnemers.

2. Samenvatting project

2.A Korte beschrijving project voor gebruik in publicaties

De korte beschrijving van uw project kan gebruikt worden om te gebruiken in verschillende publicaties of communicatiekanalen, b.v. op de website van LEADER Hollandse Plassen.

2.B Samenvatting project

Het advies is om dit onderdeel als laatste in te vullen. Beschrijf kort en krachtig de kern van het project en wat u er mee wilt bereiken. Een heldere samenvatting helpt bij de beoordeling van de aanvraag door de Lokale Actie Groep.

3. Project

3.A Aanleiding van het project

Beschrijf hoe u tot het project bent gekomen.

Wat is de achterliggende aanleiding en motivatie van u of uw organisatie om juist dit aan te pakken?

3.B Omschrijving aan te pakken probleem of uitdaging

Omschrijf hieronder wat u met het project wilt aanpakken. Waarom is het project nodig?

3.C Omschrijving van de projectdoelstelling

Wat wilt u in algemene zin bereiken met uw initiatief? Hoe verhoudt dit zich tot de doelstellingen van de Lokale Ontwikkelingsstrategie?

3.D Doelgroepen

Op welke doelgroep of doelgroepen is het project gericht? Hoe draagt het project bij aan inclusie, d.w.z. op welke wijze wordt er aandacht besteed aan versterking van de positie van vrouwen, jongeren of mensen met een beperking?

3.E Huidige situatie

Op welk adres of in welk gebied/dorp vindt het project plaats? Als het project over een groter gebied gaat, voeg als u wilt een kaartje toe.

Gebied waar het project wordt uitgevoerd: in beginsel kunnen aanvragen alleen subsidie ontvangen, als ze zich geheel of gedeeltelijk in het werkgebied van LEADER Hollandse Plassen bevinden. Voor een nadere beschrijving van het werkgebied, raadpleeg de Lokale Ontwikkelingsstrategie, pagina 8.

Voor LEADER kan worden afgeweken van de definitie van platteland. Onder lokale ontwikkelingsstrategieën die gericht zijn op de ontwikkeling van het platteland via de versteviging van stad-land relaties kunnen ook projecten worden uitgevoerd in stedelijk gebied. Hiermee komen ook projecten in aanmerking voor steun via LEADER die uitgevoerd worden in kernen boven de 30.000 inwoners. Te denken valt aan projecten op het gebied van stadslandbouw, boerderijeducatie, vermarkting en distributie van lokaal voedsel of andere verdienmodellen voor plattelandsondernemers. Het betreffende stedelijk gebied dient hiervoor gemarkeerd te worden in de ontwikkelingsstrategie.

In het geval van LEADER Hollandse Plassen zijn de stedelijke gebieden van de gemeenten Leiden, Alphen aan den Rijn, Leidschendam-Voorbrug, Zoetermeer en Gouda in de LOS gemarkeerd.

Wat is er nu op die plek? Wat is de nulsituatie? Wie is de huidige eigenaar en wie doet op dit moment het beheer en onderhoud?

Geef een korte beschrijving van de bestaande situatie. Relevante (kadastrale) kaarten/foto's van de bestaande situatie (i.v.m. de nulmeting) moeten als bijlages worden toegevoegd.

- Huidige eigendom, beheer en onderhoud (indien van toepassing): geef aan welke natuurlijke persoon of personen, welke rechtsperso(n)on(en) of welke overheidsinstanties op het moment van indienen van de aanvraag juridisch eigenaar is/zijn. Als het beheer en onderhoud momenteel uitgevoerd worden door een andere persoon of organisatie, dient dit ook te worden aangegeven met vermelding van adres- en contactgegevens.

3.F Start- en einddatum project

De startdatum is het eerste moment waarop verplichtingen met betrekking tot de realisatie worden aangegaan. **De datum van de start van de uitvoering mag niet liggen vóór de indiening van deze aanvraag.** Uitzondering hierop vormen zogenaamde voorbereidingskosten. Hiervoor mogen voor het moment van indiening van de aanvraag verplichtingen worden aangegaan, maar zijn niet subsidiabel. De start van de uitvoering moet plaatsvinden uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van de verleningsbeschikking.

Wat is de einddatum van uw project?

- Oplevering: het tijdstip waarop alle resultaten, zoals benoemd bij punt 2, zullen zijn behaald.
- Datum afsluiten project: het uiterste moment dat het project administratief wordt afgesloten, dat wil zeggen dat de laatste facturen zijn ontvangen én betaald. Deze datum moet liggen vóór 1 januari 2029. U heeft na de einddatum project nog maximaal 13 weken om het Vaststellingsverzoek subsidie in te dienen.

3.G Projectactiviteiten en resultaten

Hier splitst u het project op in verschillende activiteiten. U geeft per activiteit aan wat de geplande start- en einddatum is. In de laatste kolom beschrijft u het resultaat/de (deel)prestatie dat u met de activiteit wilt halen.

Een deelprestatie is een tussentijdse prestatie/tussentijds resultaat die u tijdens de looptijd van uw project verwacht te halen. Deze worden opgenomen in de beschikking. Dit houdt in dat het halen van de (deel)prestaties leidend is voor het definitief vaststellen van de subsidie.

In het format Projectbegroting koppelt u ook kosten en deelsubsidies aan de activiteiten en deelprestaties. Na goedkeuring van de subsidieaanvraag, hoeft u alleen aan te tonen dat u de deelprestaties heeft behaald. U mag bijvoorbeeld foto's en een deelnemerslijst van een training meesturen als u een deelbetaling of vaststelling aanvraagt. U hoeft geen urenstaten, facturen en loonstroken meer aan te leveren na verlening van uw subsidie.

Wees daarom zo concreet mogelijk in het beschrijven van de activiteiten en de beoogde resultaten/prestaties die u met deze activiteiten wilt behalen.

Voorbeeld 1, Proeftuinproject:

De aanvrager in dit voorbeeld is een landbouwer. Hij doet een subsidieaanvraag voor een Proeftuinproject om een concept voor een nieuw verdienmodel uit te werken.

Voorbeeld van begroting:

Subsidiabel activiteit	Kosten	Subsidiepercentage	Subsidiebedrag
Onderzoek technische haalbaarheid	€ 15.000	80%	€ 12.000
Uitwerken businesscase	€ 15.000	80%	€ 12.000
Kennisdeling resultaten	€ 1.000	80%	€ 400
Totaal	€ 31.000		€ 24.400

De aanvrager heeft het project opgedeeld in deelprestaties. Deze heeft hij zo specifiek mogelijk gemaakt. In het voorbeeld ziet u welke deelprestaties hij heeft meegestuurd bij zijn aanvraag.

Voorbeeld van deelprestaties:

Jaar	(Deel)prestatie	Subsidiebedrag	Manier van verantwoording
2024	Technische haalbaarheid onderzocht	€ 12.000	Onderzoeksrapport (PDF)
2025	Businesscase uitgewerkt	€ 12.000	PDF met uitgewerkte business
2025	Bijeenkomst kennisdelen	€ 400	Kopie programma en deelnemerslijsten
Totaal		€ 24.400	

Voorbeeld 2: Impactproject:

Voorbeeld van begroting:

Subsidiabel activiteit	Kosten	Subsidiepercentage	Subsidiebedrag
Verbouwen kantine naar ontmoetingsruimte met keuken	€ 80.000	40%	€ 32.000
Ontwikkeling van 3 WC's, waarvan een voor minder-validen	€ 15.000	40%	€ 6.000
Aanschaf A-V apparatuur	€ 5.000	40%	€ 2.000
Totaal	€ 100.000		€ 40.000

De aanvrager heeft het project opgedeeld in deelprestaties. Deze heeft hij zo specifiek mogelijk gemaakt. In het voorbeeld ziet u welke deelprestaties hij heeft meegestuurd bij zijn aanvraag.

Voorbeeld van deelprestaties:

Jaar	(Deel)prestatie	Subsidiebedrag	Manier van verantwoording
2025	Kantine verbouwd	€ 32.000	Foto's van de uitvoering en eindresultaat, opleveringsverklaring aannemer
2025	3 WC's	€ 6.000	Foto's van de uitvoering en eindresultaat, opleveringsverklaring aannemer
2026	A-V apparatuur	€ 2.000	Kopie aanschaffacturen
Totaal		€ 24.400	

3.H Beschrijving van eindresultaten

Beschrijf de eindresultaten/-prestaties die u verwacht van uw project.

Behalve het beschrijven van deelresultaten en deelprestaties bij 3.G kunt u hier het beoogde eindresultaat van uw project bespreken. Dit moet enerzijds voortvloeien uit de doelstelling zoals u deze bij 3.C heeft aangegeven en anderzijds aansluiten bij de doelen uit de LOS.

Om de voorbeelden die bij 3.G zijn beschreven weer te gebruiken:

- Bij het Proeftuinproject zouden als eindresultaten kunnen worden benoemd: een uitvoeringsplan en een samenwerkingsverband van partners, waarmee u het plan gaat uitvoeren.
- Bij het Impactproject zouden als eindresultaten kunnen worden benoemd het realiseren van een voorziening, waar bezoekers van het gebied een korte stop kunnen maken en informatie over het gebied kunnen vinden. Een eindresultaat kan ook zijn het realiseren van x aantal arbeidsplaatsen. Wees hiermee wel voorzichtig: u wordt geacht dit op de einddatum van het project ook daadwerkelijk te hebben gerealiseerd.

3.I Manier van toetsen van de eindresultaten

Op welke manier kunnen de eindresultaten van het project worden getoetst/gemeten? Dat kan bijvoorbeeld met foto's, een brochure/folder of een webadres, aantallen bezoekers van een locatie of website, aantal verkochte items, aantal gecreëerde banen (arbeidsovereenkomsten), enz.

3.J Uitvoerbaarheid

Geef aan of het project klaar is voor de uitvoering. En of de mensen en middelen die nodig zijn op tijd en tijdens het project beschikbaar zijn. Geef aan of en welke vergunningen nodig zijn. En of die zijn aangevraagd als dit voor uw situatie geldt. Hoever staat het met het aanvragen en verkrijgen van deze vergunningen? Als de vergunningen nog niet zijn verleend, in welk stadium bevindt de besluitvorming zich en zijn er vertragingen te verwachten?

Geef ook een duidelijke beschrijving van de organisatiestructuur: wie is de aanvrager, wie is de eventuele penvoerder, wie is waarvoor verantwoordelijk in de uitvoering van het project? Als er sprake is van een formeel samenwerkingsverband met andere partijen in combinatie met een Samenwerkingsovereenkomst, dan kan hiernaar worden verwezen.

Geef aan wat voor soort kennis en vaardigheden nodig zijn om het project uit te voeren en de benoemde resultaten te behalen? Geef aan wie over deze kennis en vaardigheden beschikt of gaat verwerven. Voeg indien relevant CV's bij van bij de uitvoering betrokken personen. Dit kunnen ook personen zijn van externe partijen.

3.K Mogelijke risico's en randvoorwaarden

Beschrijf hieronder welke risico's een rol kunnen spelen bij de uitvoering van uw project en wat hiervan de gevolgen kunnen zijn. En beschrijf ook wat u gaat doen om deze risico's te voorkomen of de negatieve gevolgen van deze risico's tegen te gaan. geef aan welke mogelijke risico's voorafgaand, tijdens en na afloop van het project op zouden

3.L Mogelijke negatieve omgevingseffecten

Hebben de activiteiten een voorziene verwachte negatieve uitwerking op de omgeving? Heeft uw project te maken met fysieke investeringen? Beschrijf hier de te verwachten milieueffecten. Als deze verkenning in het kader van vergunningverlening is of wordt uitgevoerd, mag u hiernaar verwijzen. Zo niet, dan dient u te inventariseren welke negatieve effecten zouden kunnen optreden op de omgeving (bodem, water, lucht, landschap, biodiversiteit) tijdens en na afloop van het project. Hebben de activiteiten een verwachte negatieve uitwerking op het welzijn en de gezondheid van mensen in de omgeving of het welzijn van landbouwhuisdieren?

Zijn er mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn op het gebied leefbaarheid van de plattelandseconomie, werkgelegenheid, gendergelijkheid en inclusie of landbouwproductie

Als het gaat om Proeftuinprojecten geeft u aan op welke wijze u onderzoek gaat doen naar mogelijke negatieve effecten en brengt u de mogelijkheden om deze effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren.

Bij Impactprojecten geeft u daarnaast concreet aan welke maatregelen specifiek door u genomen gaan worden.

3.M Beheer en continuïteit

Wie is straks eigenaar van het projectresultaat? Wie gaat het exploiteren, beheren en onderhouden? Geef aan hoe de exploitatie, het onderhoud en beheer van de projectresultaten georganiseerd gaat worden. Geef hierbij aan wie na afronding van het project eigenaar is of wordt van de projectresultaten en wie er verantwoordelijk is of wordt voor het onderhoud en beheer van de resultaten. Geef m.b.v. het format [Exploitatiebegroting](#) aan hoe de kosten van exploitatie, beheer en onderhoud gedekt gaan worden voor in ieder geval voor de voor u van toepassing zijnde instandhoudingsperiode (3 of 5 jaar). U kunt in dit vak ook een nadere toelichting geven op de exploitatiebegroting. De LAG beoordeelt aan de van de toelichting of de door u opgegeven begroting realistisch en haalbaar is.

4. Bijdrage aan de LOS

4.A Voldoen aan selectie criterium - Effectiviteit en bijdrage aan de doelen/thema's van de LOS

- **Algemeen**
Het kan zijn dat een aanvraag hoger scoort als het op meer dan een thema betrekking heeft, maar dit is niet vereist. Van meer belang is om duidelijk te maken hoe, wat en in welke mate uw aanvraag aan het betreffende thema bijdraagt. Hier geldt: hoe concreter, hoe beter. Voor Proeftuinprojecten moet altijd in het oog worden gehouden, dat we op zoek zijn naar nieuwe verdienmodellen op de genoemde thema's. Voor de Impactprojecten geldt dat het op tenminste een van de drie hoofdthema's voldoende moet scoren.

- **Versterking van de sociaaleconomische positie van het gebied**
Leg uit waarom uw project goed past bij de/het aangekruiste projectthema('s). Leg ook uit op welke wijze uw project concreet bijdraagt aan de sociaaleconomische positie van de regio (voor impactprojecten).
Geef zo concreet mogelijk aan op welke wijze uw project hieraan gaat bijdragen in termen van nieuwe en/of tijdelijke werkgelegenheid, behoud van bestaande werkgelegenheid, ontwikkeling van nieuwe bedrijvigheid en/of toename van de omzet. Onderbouw deze getallen. Geef, waar mogelijk, ook aan of er sprake zal zijn van nieuwe, indirecte werkgelegenheid en/of omzetgroei bij derden in het gebied.
Behalve deze kwantitatieve resultaten, kan de versterking van de sociaaleconomische positie van de regio ook beschreven worden in de mate waarin de sociaaleconomische positie van specifieke doelgroepen (b.v. vrouwen, jongeren en/of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) aantoonbaar wordt verbeterd en/of er gebruik gemaakt wordt van lokaal, sociaal kapitaal, b.v. door de inzet van vrijwilligers
De score op dit criterium is hoger naarmate de sociaaleconomische spin off naar andere partijen in de regio aantoonbaar groter is.

- **Versterking van de sociaaleconomische positie van de agrarische sector in het gebied:**
Geef, indien van toepassing, op een onderbouwde manier aan hoe en in welke mate de agrarische sector in het gebied in economisch opzicht van uw project profiteert: benoem het aantal agrarische bedrijven dat profiteert, geef aan of er sprake is van behoud of creatie van tijdelijke of vaste werkgelegenheid, omzetgroei en/of ontwikkeling van nieuwe, perspectievolle nevenactiviteiten of verdienmodellen.
Punten kunnen ook worden behaald als aangetoond kan worden dat uw aanvraag bijdraagt aan verbetering van de beeldvorming van de waarde(n) van de agrarische sector bij overheden, maatschappelijke organisaties en burgers.

- **Thema Duurzame en circulaire regio (indien in uw aanvraag van toepassing):**
Beschrijf op welke wijze het project bijdraagt aan verduurzaming en op welke wijze in het project de principes van de circulaire economie worden toegepast. Ga in het projectplan met name in op de volgende vragen:

1. Wat is de kern van het concept in termen van de principes van de circulaire economie?

Kerngedachte in de circulaire economie is het cyclisch denken en handelen en het benaderen van kringlopen als systemen. Deze kringloop systemen onderscheiden zich in een drietal hoofdthema's:

- Biologische kringloop, waarbij (organische) reststoffen weer benut worden in de natuur en waarbij de benutte stoffen via hergroei weer worden aangevuld. Specifiek voor LEADER Hollandse Plassen willen we inzetten op het benutten van regionale biobased materialen, zoals organische reststromen of vezelteelt. Geef aan op welke wijze hier in uw project sprake van is
- Technische kringloop, waarbij gebruikte materialen geproduceerd worden uit restproducten en waarbij er al in de ontwerpfase rekening mee wordt gehouden dat de verschillende componenten van het product na gebruik op eenvoudige wijze weer geschikt gemaakt kunnen worden voor hoogwaardige toepassing in nieuwe producten
- Economische kringloop, waarbij financiële systemen zo gebouwd worden dat bovengenoemde kringlopen positief werken voor het realiseren en optimaliseren van winstmarges op producten. Dit kan o.a. gerealiseerd worden door het verschuiven van de financiering van producten van de consument naar de producent. De consument betaalt als het ware alleen voor het gebruik van het product (huur, lease), niet voor 'eigendom' ervan.

2. Waardoor onderscheidt dit concept zich?

Wat maakt het concept bijzonder en/of vernieuwend? Leidt het tot de ontwikkeling van nieuwe vormen van samenwerking in de keten of met andere sectoren. Leidt het tot de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen?

3. Wat betekent het project voor de relatie met uw leveranciers en afnemers/klanten?

Circulaire economie werkt alleen als andere partijen in de keten ook meewerken. Beschrijf met welke partijen u bij het ontwerp, de realisatie en de exploitatie (inclusief onderhoud en beheer) te maken hebt en op welke wijze deze partijen ook de principes van de circulaire economie toepassen of door u uitgedaagd gaan worden om deze principes toe te gaan passen. Als het gaat om leveranciers, beschrijf dit in de vorm van een programma van eisen en in een beoordelingsprocedure van offertes.

4. Hoe gaat u invulling geven aan de voorbeeldfunctie die uw project heeft voor andere initiatiefnemers?

Van ondernemers die vanuit het LEADER programma subsidie krijgen voor hun circulaire initiatief, wordt verwacht dat zij bereid zijn om hun opgedane kennis en leerervaringen te delen met derden (collega's, leveranciers, overheden, onderzoek en onderwijs).

Dit kan op uiteenlopende manieren: schriftelijk, website, social media, open dagen, presentaties, interviews, stages, enz. Geef in uw plan aan op welke manier u tijdens en na afloop van uw project de opgedane kennis en ervaringen gaat delen.

- Thema Voedzame regio (indien in uw aanvraag van toepassing):

In de [Lokale Ontwikkelingsstrategie](#) (pp. 23 – 24) is aangegeven dat initiatieven kunnen worden ondersteund die bijdragen aan:

1. Het bevorderen van de regionale voedselvoorziening: het kan hier gaan om het creëren van nieuwe afzetkanalen naar afnemers (B2B of B2C) in de regio of de omliggende stedelijke gebieden, het opzetten van nieuwe, korte ketens of het organiseren van nieuwe samenwerkingsverbanden om de lokale afzet van in de regio geproduceerd voedsel te bevorderen;
2. Het bevorderen van de toepassing van nieuwe voedselproductiesystemen: voorbeelden zijn Community Supported Agriculture, Heerenboeren of andere vormen waarbij burgers/consumenten zelf (mede-)eigenaar zijn van agrarische bedrijven, agro-forestry, voedselbossen en permacultuur;
3. Het bevorderen van voedselvaardigheid: het gaat primair om doelgroep specifieke educatieactiviteiten die concreet en aantoonbaar leiden tot verbetering van de kennis over het gebruik van lokaal geproduceerd voedsel door burgers, bedrijven en (overheids-)instellingen.

Geef aan op welk van deze subthema's uw aanvraag betrekking heeft. Beschrijf hoe uw project hieraan concreet gaat bijdragen.

- Thema Beleefbare regio (indien in uw aanvraag van toepassing):
In de [Lokale Ontwikkelingsstrategie](#) (pp. 24-26) is aangegeven dat initiatieven kunnen worden ondersteund die bijdragen aan:
 1. De ontwikkeling en het uitdragen van de identiteit van het gebied. Als uw aanvraag hierop betrekking heeft, geef concreet aan, welke elementen van de gebiedsidentiteit u wilt ontwikkelen of uitdragen, op welke manier u dit gaat doen en met welke partijen. Geef aan, indien van toepassing, of en hoe uw activiteiten passen bij een bredere vermarkting van het gebied als onderdeel van het Groene Hart.
 2. Verduurzaming en versterking van het aanbod aan producten, diensten, infrastructuur en voorzieningen. Geef aan om welke producten, diensten, infrastructuur en voorzieningen het concreet gaat. Geef ook aan op welke wijze deze passen bij en bijdragen aan de ontwikkeling en het uitdragen van de gebiedsidentiteit en het beleefbaar maken van de regio voor bezoekers.
Geef aan de wijze waarop en mate waarin de nieuwe producten, diensten, infrastructuur en voorzieningen bijdragen aan verduurzaming van de economie en aan de overgang naar een circulaire economie.

4.B Voldoen aan selectie criterium – LEADER kenmerken

Leg uit waarom uw project goed past bij de richtsnoeren van LEADER. Voor de proeftuinprojecten zijn dit een bottom-up aanpak en een vernieuwend of experimenteel karakter.

Voor impactprojecten zijn dit ook een gebiedsgerichte benadering, bevorderen van samenwerking tussen de gebiedsactoren, versterken van duurzame netwerken in het gebied, een integrale of multisectorale aanpak en voorbeeldwerking en overdraagbaarheid van de resultaten.

- Bottom-up karakter:
Bottom up is één van de kernwaarden van de LEADER benadering en wordt in de beoordeling van aanvragen zwaar meegewogen. Geef aan in hoeverre het een initiatief

vanuit het LEADER-gebied zelf betreft. De score is hoger naarmate het project aantoonbaar kan rekenen op een breed draagvlak en een brede betrokkenheid en participatie van uiteenlopende partijen in het gebied, zodanig dat er ook sprake is van een gedeeld gevoel van eigenaarschap van het project;

▪ Vernieuwend of experimenteel karakter:

Wat betreft de beoordeling van de vraag of een project voldoende innovatief is moeten één of meerdere van onderstaande vragen bevestigend kunnen worden beantwoord:

- De ontwikkeling van producten en diensten waarin specifieke lokale elementen besloten liggen en die nog niet eerder in het gebied zijn toegepast;
- Nieuwe methoden waarmee het eigen menselijk, natuurlijk en/of financieel potentieel van het gebied kan worden gebundeld en zodoende beter benut;
- Combinaties van en verbindingen tussen economische sectoren die van oudsher van elkaar gescheiden zijn;
- Originele vormen van organisatie en betrokkenheid van de plaatselijke bevolking bij het besluitvormingsproces en bij de uitvoering van het project.

Geef aan de hand van deze vragen aan in hoeverre het beschreven resultaat of beoogde aanpak vernieuwend is voor het LEADER-gebied dan wel dat er sprake is van een experimentele aanpak;

▪ Voorbeeldfunctie en overdraagbaarheid van de resultaten:

Geef aan of op welke manier en voor welke doelgroepen uw project een voorbeeldfunctie kan vervullen. Geef in uw activiteiten- en communicatieplan aan hoe u deze voorbeeldfunctie praktisch gestalte gaat geven gedurende het project. Geef in uw beheerplan aan hoe u de projectresultaten na afloop van het project overdraagbaar gaat maken;

▪ Samenwerking:

Samenwerking is een belangrijk aspect van de LEADER aanpak. **Als er in uw aanvraag geen sprake is van samenwerking met andere gebiedspartijen, dan leidt dit tot een afwijzing van de aanvraag.**

Geef aan met welke partijen (naam, korte beschrijving, contactpersoon en contactgegevens) in het werkgebied van LEADER Hollandse Plassen en/of met partijen in de in- en omliggende steden u gaat samenwerken. Waarom deze partijen? Wat is het doel van de samenwerking? Gaat het om een bestaand of een nieuw samenwerkingsverband? Hoe is de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen u en de andere partij(en) geregeld. Is de samenwerking geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst?

Geef ook aan of de samenwerking alleen is voor de duur van het project of ook daarna voortgezet wordt. Geef in het laatste geval aan hoe de voortgang van de samenwerking geborgd wordt.

▪ Integrale of multisectorale aanpak:

Geef aan of er in de uitvoering van het project verschillende thematieken in een logisch verband bij elkaar gebracht worden om te komen tot een integrale aanpak van de problematiek. Geef aan welke sectoren in het project samenwerken. Wat zijn de beoogde synergie-effecten van deze samenwerking? Extra punten kunnen worden

behaald naarmate er sprake is van samenwerking tussen meerdere sectoren en/of er sprake is van samenwerking tussen sectoren die normaliter niet met elkaar samenwerken.

4.C Voldoen aan selectie criterium – Kwaliteit van het projectplan

Bij Proeftuinprojecten gaat het om:

- Algemene indruk:
Is de aanvraag compleet en helder beschreven? Maakt de aanvrager de indruk dat, eventueel met inschakeling van benodigde deskundigheid, de aanvraag op een goede wijze kan worden uitgevoerd?
- Beschrijving hoe resultaten publiek worden gemaakt:
Innovaties en experimentele aanpakken kunnen, geheel of gedeeltelijk, slagen of mislukken. In alle gevallen leidt het innovatietraject, mits gedegen uitgevoerd, tot antwoorden op de vooraf gestelde vragen. Deze informatie is relevant, niet alleen voor de aanvrager, maar voor het gebied als geheel. Immers: in LEADER staat de bijdrage van lokale initiatieven aan versterking van de leefbaarheid en plattelandseconomie voorop. Het is daarom van belang dat de uitkomsten van het innovatietraject breed worden gedeeld. Beoordeeld wordt op welke manier, in welke mate en voor welke doelgroepen de resultaten publiekelijk worden gedeeld.
Dit kan bij de activiteiten worden weergegeven. Aanvullend hierop is het raadzaam ook een afzonderlijk Communicatieplan bij te voegen. Hiervoor is een [Format](#) beschikbaar.

Bij Impactprojecten gaat het daarnaast ook om:

- Heeft het project een realistische doelstelling?
Aanvragen worden niet alleen bij de beoordeling, maar ook na afloop getoetst op de resultaten. Het niet halen van (een deel van) de resultaten kan achteraf leiden tot een korting op de subsidie. Om dit te voorkomen, is het van belang dat bij de aanvraag de doelstelling zo realistisch mogelijk is en ook gedegen wordt onderbouwd. De kwaliteit van de risicoanalyse en het risicomangement dienen bij dit punt ook te worden meegewogen.
- Is de organisatiestructuur duidelijk beschreven?
Zijn de taken, rollen en verantwoordelijkheden tussen betrokken partijen en personen helder en eenduidig beschreven en voldoende afgebakend? Is duidelijk hoe het besluitvormingsproces met betrokken partijen en personen wordt georganiseerd?
- Is er voldoende zicht op de uitvoerbaarheid?
Vanwege de kortere looptijd van het programma, dient meer dan in eerdere periodes, strenger op dit punt te worden getoetst. De score op dit criterium wordt ook zwaarder meegewogen.
Beoordeeld wordt de uitvoeringsgereedheid van het project op het moment dat de subsidie wordt verleend: zijn de benodigde vergunningen al zijn afgegeven? Is behalve de gevraagde subsidie de overige financiering al toegezegd? Kan tijdig beschikt worden over de mensen en middelen die nodig zijn voor de uitvoering?
Aanvragen scoren hoger naarmate ze meer uitvoering gereed zijn. Het kan zijn dat op het moment van indienen van de aanvraag nog niet alle zaken gereed zijn. In dat geval moet overtuigend worden aangegeven hoe en wanneer dit wel het geval zal zijn.

Overigens is de voorwaarde van toepassing dat goedgekeurde aanvragen binnen twee maanden na afgifte van de subsidiebeschikking daadwerkelijk met de uitvoering begonnen moeten zijn.

- Is er voldoende aantoonbare expertise aanwezig bij de aanvrager, Dit kan blijken aan de hand van CVs van bij de uitvoering betrokken personen of uit voorbeelden van eerdere ervaringen. Het gaat hierbij niet alleen om technische expertise, maar ook uit gebleken of aantoonbare deskundigheid wat betreft projectmanagement. Behalve expertise bij de aanvrager en/of samenwerkingspartners kan er ook sprake zijn van extern aan te trekken deskundigheid.
- Levert het project 'waar voor zijn geld' Er is geen sprake van tendering, maar van een doorlopende openstelling. Dit betekent dat aanvragen die het minimum aantal punten behalen, in aanmerking komen voor subsidie. Om toch te zorgen dat de beschikbare subsidies naar de beste projecten gaan, geldt voor dit criterium een relatief hoge minimumscore. Beoordeeld wordt of de beoogde resultaten in verhouding staan tot de investeringen in tijd, geld en arbeid. Aanvragen scoren hoger naarmate:
 - a. De 'output' in termen van kwantificeerbare resultaten (werkgelegenheid, omzetgroei, enz.) hoger is per euro subsidie
 - b. De benodigde investeringen in tijd, geld en arbeid beter onderbouwd zijn
 - c. Het project aanwijsbaar potentie heeft tot opschaling dan wel spin off.
- Is er zich op continuïteit van de resultaten? De resultaten van de projecten die LEADER subsidie ontvangen, moeten minimaal vijf jaar gebruiksklaar in stand worden gehouden (MKB-bedrijven 3 jaar), gerekend vanaf het moment van vaststelling van de subsidie. Hoewel niemand de toekomst kan voorspellen en er op voorhand dus geen garanties kunnen worden afgegeven, dat aan deze eis voldaan kan worden, is het bij de beoordeling van aanvragen wel van belang dat inzichtelijk is gemaakt hoe de aanvrager van plan is de resultaten in stand te houden.

Verder is in de Lokale Ontwikkelingsstrategie is opgenomen dat we geen initiatieven ondersteunen die geen gebruik maken van duurzame energiebronnen en die niet de principes van de circulaire economie toepassen. Geef hier aan hoe in uw initiatief hieraan invulling wordt gegeven.

4.D Resultaatindicatoren

LEADER-projecten moeten een bijdrage leveren aan één of meerdere van onderstaande resultaatindicatoren. Geef in samenspraak met de LEADER-coördinator van het gebied aan waar uw project een bijdrage aan levert. U beantwoordt de vragen met ja, nee of een getal.

N.B.: deze getallen hebben geen invloed op uw subsidie, maar dienen alleen voor de monitoring van de resultaten van het LEADER-programma.

1. Is het project actief in de lokale context? Of komen de resultaten van het project in overwegende mate ten goede aan het gebied?

Hierop wordt ook getoetst door de Lokale Actie Groep. Aanvragen waarvan de resultaten in onvoldoende mate ten goede komen aan het gebied worden sowieso afgewezen

2. Hoeveel personen verwacht u die gebruik gaan maken van uw kennisactiviteit?

Wij gaan er van uit dat u activiteiten onderneemt om de resultaten van uw project te delen. Geef hier aan hoeveel mensen u denkt dat aan deze activiteiten gaan deelnemen.

3. Hoeveel landbouwers gaan deelnemen aan de (toeleverings)keten?
4. Hoeveel capaciteit hernieuwbare energie (capaciteit in MW) wordt er gerealiseerd?
5. Hoeveel landbouwbedrijven dragen bij aan klimaatverandering, -aanpassingen en -mitigatie als ook de productie van hernieuwbare energie en biomaterialen?

6. A. Hoeveel hectare aan bos wordt er aangeplant?

Onder bos wordt ook begrepen de aanleg van een voedselbos, mits tenminste 0,5 hectare groot.

B. Hoeveel hectare aan bos wordt hersteld?

C. Hoeveel hectare aan beboste landschapselementen worden aangeplant?

D. Hoeveel hectare aan beboste landschapselementen worden hersteld?

7. Hoeveel landbouwbedrijven hebben voordeel van investeringen die te maken hebben met de zorg voor natuurlijke hulpbronnen?

Onder zorg voor natuurlijke hulpbronnen wordt verstaan verbetering van de kwaliteit van bodem, water en lucht.

8. A. Worden de investeringen uitgevoerd op landbouwbedrijf/landbouwbedrijven? Zo niet, beantwoord vraag B.

B. Draagt het project door investeringen bij aan de zorg voor het milieu of klimaat?

9. Hoeveel personen verwacht u die advies en/of kennisproducten over milieu en klimaat gaan gebruiken?

10. Draagt het project bij aan het in stand houden of de verbetering van de biodiversiteit?
Deze vraag beantwoordt u alleen als u of één van de samenwerkingspartners een landbouwbedrijf is/bent.

11. A. Hoeveel FTE verwacht u te houden (bestaande werkgelegenheid)?

FTE staat voor Full Time Employment en komt neer op 1.720 arbeidsuren per jaar. Als er sprake is van 2 arbeidskrachten die ieder een contract hebben voor 860 uur per jaar dan is het aantal FTE $2 \times 0,5 = 1,0$ FTE

B. Hoeveel FTE verwacht u dat wordt gecreëerd door het project?
Het gaat om het aantal FTE dat tijdens de uitvoering van het project wordt gecreëerd.

12. Hoeveel nieuwe plattelandsbedrijven kunnen zich ontwikkelen door het project?

5. Begroting

5.A Keuze Vereenvoudigde Kostenoptie (VKO)

Er zijn drie mogelijkheden om de subsidiabele kosten te berekenen:

1. De traditionele manier.
2. Door gebruik te maken van de Vereenvoudigde Kosten Optie voor Arbeidskosten:
3. Door gebruik te maken van de Vereenvoudigde Kosten Optie voor Overige Kosten

In het Format Projectbegroting, tabblad 1. Aanvraag gegevens maakt u eerst een keuze van de Openstelling (Zuid Holland | Hollandse Plassen Proeftuinprojecten of Zuid-Holland | Hollandse Plassen Impactprojecten). Vervolgens kunt u bij 'Kies de methode van berekening van de kosten' uit een van de drie mogelijkheden kiezen.

Het advies is overigens dat u eerst voor uzelf een volledige begroting maakt van alle subsidiabele kosten voordat u een keuze maakt uit een van de drie mogelijkheden. Op basis van deze begroting kunt u dan beter beoordelen welke optie voor u het beste past.

Ad 1. De traditionele manier.

U vult de volledige begroting in, inclusief kosten voor de inzet van eigen personeel en/of eigen arbeid en/of vrijwilligersuren.

Ad 2. Door gebruik te maken van de Vereenvoudigde Kosten Optie voor Arbeidskosten:

U vult alle projectkosten in behalve kosten voor inzet van eigen personeel en voor inzet van eigen arbeid. Het totaal aan kosten wordt in het Format Projectbegroting automatisch vermenigvuldigd met een factor 0,23. Deze forfaitaire opslag is bedoeld als dekking voor kosten inzet eigen personeel of inzet eigen arbeid zonder dat hier daadwerkelijke personeelskosten of kosten eigen arbeid tegenover hoeven te staan. Het bedrag aan forfaitaire opslag hoeft ook niet verantwoord te worden. De enige voorwaarde is, dat de aanvrager aantoonbaar beschikt over tenminste een personeelslid dan wel dat er sprake is van eigen arbeid.

Rekenvoorbeeld Proeftuinprojecten	
Totale subsidiabele overige kosten:	€ 20.000
Opslag personeelskosten: € 20.000 * 0,23 =	€ 4.600
Totale projectkosten: € 20.000 + € 4.600 =	€ 24.600
Subsidiebedrag: 80% van € 24.600 =	€ 19.680.

Rekenvoorbeeld Impactprojecten:	
Totale subsidiabele overige kosten:	€ 100.000

Opslag personeelskosten: € 100.000 * 0,23 =	€ 23.000
Totale projectkosten: € 100.000 + € 23.000 =	€ 123.000
Subsidiebedrag: 40% van € 123.000 =	€ 49.200.

Deze optie is vooral interessant als er sprake is van relatief veel overige kosten en relatief weinig kosten eigen personeel of eigen arbeid.

Ad 3. Door gebruik te maken van de Vereenvoudigde Kosten Optie voor Overige Kosten

U vult alleen de kosten voor de inzet van eigen personeel in en/of de inzet van eigen arbeid. Het uurtarief voor de inzet van eigen personeel berekent u in Tabblad 4. Uurtarief loonkosten van het Format Projectbegroting.

Het totaal aan kosten wordt in het Format Projectbegroting automatisch vermenigvuldigd met 0,4. Deze forfaitaire opslag is ter dekking van alle overige kosten. Deze hoeven dus niet te worden verantwoord.

Rekenvoorbeeld Proeftuinprojecten:	
Totaal aan personeelskosten/eigen arbeid is	€ 20.000
Overige kosten: € 20.000 * 0,4 =	€ 8.000
Totale projectkosten: € 20.000 + € 8.000 =	€ 28.000
Subsidiebedrag: 80% van € 28.000 =	€ 22.400.

Rekenvoorbeeld Impactprojecten:	
Totaal aan personeelskosten/eigen arbeid is	€ 100.000
Overige kosten: € 100.000 * 0,4 =	€ 40.000
Totale projectkosten: € 100.000 + € 40.000 =	€ 140.000
Subsidiebedrag: 40% van € 140.000 =	€ 56.000.

Deze optie is vooral interessant als uw project vooral bestaat uit de inzet van eigen personeel of eigen arbeid en er weinig sprake is van overige kosten.

In het Format Projectbegroting kunt u aangeven van welke mogelijkheid u gebruik wilt maken.

N.B.: als u een keuze hebt gemaakt voor een van de drie bovengenoemde opties en de aanvraag hebt ingediend, kunt u uw keuze later niet meer wijzigen.

5.B Uitgebreide begroting en onderbouwing

U stuurt als bijlage bij uw subsidieaanvraag een uitgebreide projectbegroting mee. U maakt hiervoor gebruik van het format begroting LEADER Uitvoering Projecten. Het format is te vinden op: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/leader-uitvoering-projecten-zuid-holland#uw-aanvraag-voorbereiden>.

Als u niet aanbestedingsplichtig bent, maar er is wel sprake van uitvoering van (een deel van) de werkzaamheden door derden, geef aan, om welke werkzaamheden het gaat en hoe u de

uitbesteding in de markt gaat zetten. Houdt er wel rekening mee dat u nog geen opdrachten aan derden mag gunnen, voordat de aanvraag is ingediend. Om te kunnen bepalen of de kosten reëel en redelijk zijn ten opzichte van de te behalen resultaten, is het raadzaam bij opdrachten groter dan € 25.000 drie offertes op te vragen en kopieën hiervan bij de aanvraag te voegen, als deze bij de aanvraag al beschikbaar zijn. Ook bij grotere bedragen onder de € 25.000 is het verstandig meerdere offertes op te vragen of op andere wijze aan te tonen dat het bedrag marktconform is, b.v. door onderzoek naar prijzen op Internet;

5.C Toelichting bij uw begroting

Bij dit onderdeel van het Projectplan kunt u een uitvoerige toelichting geven op de kosten, waarom ze nodig zijn voor de uitvoering van de genoemde activiteiten en de opgegeven prestaties. Het handigste is daarom om de toelichting op te bouwen aan de hand van de bij onderdeel 3.G genoemde activiteiten en (deel)resultaten/(deel-)prestaties. Zo kan RVO de begroting beter beoordelen.

5.D Aanbesteding

Bent u als (mede)aanvrager aanbestedingsplichtig of is de aanvraag aanbestedingsplichtig? Beschrijf dan hieronder zo goed mogelijk hoe u de opdrachten binnen dit project gaat aanbesteden. Verwijs hierbij zoveel mogelijk naar het aanbestedingsbeleid, raamovereenkomsten, aanbestedingsplannen en andere beschikbare aanbestedingsdocumenten. Heeft u documenten rondom de aanbesteding van de projectactiviteiten? Stuur deze dan mee met uw aanvraag.

6. Communicatie

6.A Communicatie, voorlichting en kennisdeling

Beschrijf de communicatieactiviteiten die u gaat voeren en hoe u de resultaten van het project gaat delen met relevante doelgroepen. Bij voorkeur levert u een communicatieplan aan. U kunt hiervoor een [Format Communicatieplan](#) gebruiken

Geef ook aan op welke wijze u gaat voldoen aan de [Europese publiciteitsverplichtingen](#) Op de website van Netwerk Platteland/Regieorganisatie GLB is verder een [Toolbox Communicatie](#) te vinden, waar u onder het kopje 2. EU-voorschriften communicatie o.a. ook de EU-logo's kunt downloaden.

7. Overige informatie

7.A Wat wilt u verder nog vermelden over uw project?

Hieronder geeft u aan of er nog andere zaken zijn die belangrijk zijn om te noemen. Is uw plan voor dit project bijvoorbeeld al voor een andere subsidieaanvraag opgestuurd? Of haakt uw project aan bij andere lopende projecten?

8. Bijlagen

Hieronder ziet u een overzicht van alle bijlagen die horen bij uw subsidieaanvraag. De bijlagen bij 8.A zijn voor alle aanvragers verplicht. De bijlagen bij 8.B zijn in sommige situaties verplicht. Bekijk de overzichten hieronder goed en zorg ervoor dat u geen bijlagen vergeet aan te leveren.

8.A Verplichte bijlagen

1. Projectplan	Voeg het projectplan toe, waarin minimaal de verplichte onderdelen staan. U gebruikt hiervoor het format projectplan.
2. Begroting	Voeg een uitgebreide begroting toe. Gebruik hiervoor het verplichte format begroting LEADER Uitvoering Projecten die staat op www.rvo.nl/LEADER-projecten-zuid-holland .
3. Onderbouwing van begroting	Voeg een uitgebreide motivatie, offertes, loonstroken en/of andere bewijsstukken toe aan uw aanvraag. U doet dit om de kosten van uw project te onderbouwen. Waar dit geldt noemt u bij activiteiten of producten ook het aantal producten keer de prijs.
4. Financieringsplan en meerjarenbegroting	Voeg een financieringsplan en meerjarenbegroting toe aan uw aanvraag. Hiermee laat u zien hoe u het project gaat financieren. Denk hierbij aan de gevraagde subsidie, eigen bijdragen, leningen uit private fondsen en/of overige nationale subsidies. Het format hiervoor vindt u onderaan dit projectplan.

Voor de categorie Proeftuinprojecten bedraagt de LEADER-bijdrage 80% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 25.000. De overige minimaal 20% van de financiering moet uit andere bronnen worden gedekt.

Voor de categorie Impactprojecten bedraagt de LEADER-bijdrage 40% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 125.000. Dit betekent dat tenminste 60% van de kosten gedekt moeten worden uit andere bronnen, hetzij van uzelf of van derden. Dit kan ook in de vorm van inbreng in de vorm van eigen arbeid of in natura (machines, materialen, vrijwilligersuren). Schriftelijke bewijsstukken van andere medefinanciers (b.v. gemeente, Waterschap, fonds, sponsors) dienen als bijlage te worden bijgevoegd.

8.B Verplichte bijlagen in bepaalde situaties

5. Samenwerkingsovereenkomst	Vraagt u aan namens een samenwerkingsverband? Voeg een samenwerkingsovereenkomst toe. Gebruik hiervoor het format Samenwerkingsovereenkomst. Dit format staat op www.rvo.nl/LEADER-projecten-zuid-holland .
------------------------------	---

6. Documenten aanbesteding	Bent u aanbestedingsplichtig? Dan houdt u zich aan de eisen van de Aanbestedingswet. Heeft u documenten rondom de aanbesteding van de projectactiviteiten? Voeg deze dan toe bij uw aanvraag.
7. Beslissing op andere subsidies	Betaalt u de subsidiabele projectkosten met andere overheidsbijdragen (subsidies)? Voeg dan een bewijs toe waaruit blijkt dat deze subsidie aan u verleend of betaald is.
8. Vergunningen	Bent u voor de uitvoering van dit project vergunning plichtig? Voeg dan de vergunningsaanvraag en/of de vergunning toe.
9. Btw-verklaring	In sommige gevallen is niet-verrekenbare btw subsidiabel. Wilt u hiervan gebruik maken? Dan laat u zien dat u de btw niet kunt verrekenen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer u geen ondernemer bent. Voeg een verklaring van de Belastingdienst (Verklaring omtrent de hoedanigheid van de belastingplichtige) toe.
10. De-minimisverklaring	Valt de aangevraagde subsidie onder de-minimissteun op grond van de minimis verordening? Voeg een de minimisverklaring toe. Gebruik hiervoor dit formulier: Verklaring de-minimissteun . Voor meer informatie kijkt u op Standaardformulieren Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies (rvo.nl) .
11. Mkb-verklaring	Elke deelnemer binnen het samenwerkingsverband die valt onder de mkb-definitie, voegt een mkb-verklaring bij de aanvraag toe. Gebruik hiervoor het format op www.rvo.nl/LEADER-projecten-zuid-holland .
12. Communicatieplan	Met een communicatieplan kunt u hoger scoren op sommige selectiecriteria. In een communicatieplan laat u zien wat voor communicatieactiviteiten u gaat doen tijdens uw project.
13. Verklaring nationale cofinanciers	Voeg een verklaring cofinanciering bij van de gemeente(n) en/of waterschap(pen) die bijdragen aan de LEADER-subsidie.
14. Exploitatiebegroting (verplicht document bij Impactprojecten)	Voeg de exploitatiebegroting toe. Herin laat u de verwachte omzet en kosten van het project zien voor 3 jaar na de einddatum van het project.
15. Mogelijke extra bijlage	Past een bijlage niet bij de hierboven genoemde bijlagen, maar helpt het u wel bij de aanvraag van uw subsidie? Dan voegt u de bijlage toe met een eventuele toelichting.